

לפתוח את הארנקים

מיליארד שקלים). העלייה בנטל המס עליהן צפויה להיות משמעותית, במיוחד אם המס יוטל גם על רווחים שנצברו לפני תחילת התיקון. סביר להניח שחלק מאותם רווחים שימשו כבר את החברות או שיהיו נחוצים להן בעתיד, ו"הקנס" על השארית הרווחים בחברה יתמרץ חלוקת דיבידנדים מיותרת. לדעתנו, עדיף לטפל במקרים חריגים של אגירת רווחים באמצעות הוראה אנטי-כנונית ממוקדת ולא להוסיף לשיטת המס הישראלית מס חדשני שלא מקובל בעולם.

חברות משלחיד: "צוות הארנק" נמנע מהמלצה ספציפית לגבי חברות משלחיד, שמעניקות שירותים למספר רב של לקוחות בלי שנוצרים יחסי עובד-מעביד בינם לבעל השליטה. זאת, בשל הקושי לזהות אילו חברות מוקמות רק משיקולי מס ואילו מטעמים מסחריים.

כרסום בחופש ההתאגדות של יחידים

הצוות ממליץ "להחיות" את סעיף 77 לפקודת מס הכנסה ולהקנות למנהל רשות המסים סמכות למסות כל חברה (לרבות חברת משלחיד) כאילו חילקה עד 100% מרווחיה. חברה תוכל לרכוש "חיסיון" מהדיבידנד הרעיוני, אם תחלק בפועל לפחות 70% מרווחיה השנתיים. הדוח לא מפרט את הקריטריונים שלפיהם יורה המנהל על דיבידנד רעיוני, אף שחוק יסוד משק המדינה מחייב את קביעת הקריטריונים בחקיקה.

חלק מההמלצות אינן מידתיות, יכרסמו בחופש ההתאגדות של יחידים, ויפגעו שלא לצורך באלפי חברות שהוקמו מטעמים מסחריים-עסקיים לגיטימיים. ראוי למתן את ההמלצות כדי לשמור על האיזון בין הרצון "לסגור" פרצות מס, לבין סביבת מס לא ירידותית שעלולה לפגוע בחברות ולהרתיע משקיעים. ●

שנעשית לפרק זמן קצר, כדיבידנד, היא מרחיקת לכת חריגה למקובל בעולם. הטלת מס על כל שימוש במקרקעין היא קיצונית אף יותר. הייתכן שבעל מניות שיעשה שימוש אקראי וקצר טווח בנכס בבעלות החברה, יראוהו כאילו קיבל דיבידנד בגובה מלוא שווי הנכס? האם מגולמת בהמלצה זו גם כוונה לחייב את החברה ובעל המניות במס שבה ובמס רכישה?

חלק מהמלצות צוות "חברות הארנק" חורגות מעקרון המידתיות. ראוי למתן אותן, כדי להימנע מסביבת מס מכבידה שעלולה לפגוע בחברות ולהרתיע משקיעים

חברות צוברות: ההמלצה מתייחסת לחברות שאינן בקטגוריות הקודמות, שרווחיותן עולה על 25% מהמחזור (בשנת 2010 כ־18,000 חברות). חברות אלה יסווגו כבעלות "רווחיות עודפת", ויחויבו במס בשיעור 1% על הרווחים הצבורים "העודפים" לאחר הפחתת 25%.

הרעיון הוא לראות בחברות הצוברות רווחים כאילו הן קיבלו מהמדינה הלוואה בגובה המס שהיה אמור לחול על הרווחים העודפים, ולחייבן במעין "דיבידנד רעיוני" בשיעור 3.3%. המס יוטל מדי שנה, גם על רווחים צבורים משנים קודמות.

הרווחים הצבורים בחברות בעלות "רווחיות עודפת" מגיעים לסכומים ניכרים (בשנים 2005-2010 כ־200

באחרונה פרסם "צוות חברות הארנק" את טיוטת ההמלצות שלו. רוב חברות הארנק הן חברות בבעלות בכירים בעלי שכר גבוה, שאינם שונים מהותית מכל שכיר אחר. בכירים אלה שילמו עד היום כמחציתו המס המוטל על יחידים, כי שכרם לא שולם להם ישירות, אלא באמצעות חברה בבעלותם. "צוות הארנק" ממליץ לראותם כשכירים ולחייבם בשיעורי המס החלים על שכירים. נראה כי ההמלצה תזכה לתמיכה רחבה בציבור, שכן היא "סוגרת" פרצות מס מקוממת. בצד המלצה זו גיבש הצוות ארבע המלצות נוספות ומפתיעות, החורגות הרבה מעבר לקבוצת "חברות הארנק". ההמלצות משנות לרעה את מצבן של עשרות אלפי חברות שהוקמו לאו דווקא משיקולים של תכנון מס, ופוגעות בהן ובעלי מניותיהן. להלן ארבע ההמלצות – והבעייתיות שבהן.

חברות חיץ: חברות שמרבית הכנסותיהן מסווגות כ"פסיביות" (דיבידנד, ריבית, רמי שכירות, תמלוגים, רווחי הון וכדומה), יחויבו במס רעיוני כאילו חילקו דיבידנד מחצית מאותן הכנסות (לאחר מס). מסכום זה יופחתו דיבידנדים שחולקו בפועל, וייקבע מנגנון למניעת כפל-מס.

מדובר בהוראה שחלה עד כה על מספר מצומצם של חברות זרות הנשלטות על ידי ישראלים. הרחבת ההסדר החלתו על אלפי חברות מקומיות ישראליות, יסבכו את שיטת המס, ויגדילו את נטל המס ועלויות הצייות. ההוראה עלולה לתמרץ חלוקת דיבידנדים בניגוד לאינטרס העסקי, לעודד תכנוני מס ואף העלמות מס, ולפגוע ביעילות הכלכלית.

משיכות בעלי מניות: כל משיכת כספים מחברה על-ידי בעל מניות, שלא החזירה תוך שלושה חודשים, תיחשב למשכורת או לדיבידנד. ההסדר יחול הן על הלוואות והן על הפקדות בבנק המשמשות לבטחה. בעל מניות שישתמש בנכס מקרקעין של החברה, יראוהו כאילו קיבל דיבידנד והוא יחויב על כך במס.

הצעה לראות כל משיכת כספים

שו"ד מאיר קפוטא כיהן כממונה על הכנסות המדינה; רו"ח ג'קי מצא כיהן כמנהל רשות המסים